

МЛАДЕЖКА ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ

„България 2030 – започваме дебата.“

Становище по тема:

**„Реформа във финансирането на образованието в
България?“**

Паола Василева Василева

Специалност политология

ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“

12.12.2015г.

гр. Велико Търново

Неслучайно Законът за висшето образование е един от най – коригираните текстове след 1995 година насам. Образованието е онази част от пъзела на развитието на гражданското общество, която трябва да отговаря на динамичните промени, които 21 век ни предоставя.

В ерата на технологиите, глобализацията и отворените пазари, възпитаниците на българското образование остават недооценени и излизат след четири години недотолкова подготвени, колкото се очаква. Реформите в българското висше образование имат за цел да поставят нови основи на финансиране на образованието и да изградят ново образователно поле, върху което българските студенти ще могат да изградят себе си не само като личности, но и като професионалисти и ще могат адекватно да отговорят на търсенето на кадри не само на пазара на труда у нас, но и извън границите на Републиката.

В краткото си становище не бих могла да направя задълбочен и многостранен анализ по темата, но в текста си ще се опитам да очертая основните пунктове по отделните подтеми и да изложа възможните решения, които според мен биха имали положително отражение върху българското образование. Ще се спра на онези подтеми и въпроси, чрез които ще изложа най – ясно позициите си относно належащите реформи във висшето образование.

Стратегия на финансирането - Кое според вас е най-важно да се финансира във вашия ВУЗ?

Като възпитаник на Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“ съм на мнения, че показателите, по които трябва да се има допълнително финансиране са: от една страна образователната среда, включваща подобряване на материалната база, която от своя страна включва наличие на компютърна зала във всеки корпус за безплатно ползване от студенти, богата университетска библиотека с подбрана литература, добра интернет връзка, която би спомогнала да търсене на допълнителна информация по дадена тема от студентите, възможност за интерактивно обучение. Чрез стимулиране на образователната среда в университетските корпуси ще даде едно по – широко информационно поле на студентите и подобряване на учебния процес. От друга страна развитието на проекти и програми за обмен не само на студенти, но и на докторанти и преподаватели, ще предложат един нов и различен поглед върху съответното професионално направление, студентите ще могат да почерпят от опита им и да разширят професионалните си знания и умения, а общуването със студенти от различни краища на света, ще спомогне за развитието на комуникационните умения, и миогледа на студентите на културно и социално равнище.

Кое е най-доброто взаимодействие с бизнеса?

Един от основните проблеми в българското висше образование е именно скъсаните взаимоотношения между бизнеса и образованието. Често завършилите студенти се натъкват на следния въпрос когато си търсят работа по специалността - „Имате ли стаж?“ и много често отговорът един и същ „Не!“ . Именно по тази причини след четири

години прекарани в университет попадат в ситуация, в която работа по образование не намират и най – често намират работа в сектор продажби.

Ролята на университетите е да предоставят теоретично подготвени, конкурентноспособни кадри, а представителите на бизнес средите ежегодно да предлагат определен брой стажантски места за студенти от конкретна образователно – квалификационна степен. Един от механизмите, по които може да се изгради връзка образование – бизнес е, чрез двустранни договори между двете структури, които да регламентират условията, по които ще бъдат приемани студентите за стаж или чрез интернет платформа, която ще дава възможност както на възпитаниците на университетите да избират къде да провеждат практиката си, така и на бизнес средите сами да изготвят и прилагат система за подбор и оценка на кандидатстващите за определена позиция.

Финансирането на стажовете може да се осъществи, чрез помощта на европейски проект по примера на „Студентски практики“. Регламентирано държавно финансиране, което постановява условията, при които да се финансират стажовете. Частното или публично финансиране е възможност, при която представителите на бизнеса от своя страна могат да финансират практиките и стажовете, които предлагат, с оглед на това, че бъдещите им стажанти могат да се превърнат в техни служители.

Чрез заздравяване на връзката бизнес – образование ще се даде възможност на българските студенти след завършване на образованието си да стъпят много по – сигурни и способни на пазара на труда.

Каква трябва да е връзката между качеството на образованието и финансирането и каква трябва да е връзката между рейтинговата система и финансирането на университетите?

До този момент в България се прилага системата на финансиране „на калпак“ – университетите получават финансиране, определящо се от броя приети студенти. По този начин се затвърди порочната практика висшите училища всяка година да откриват нови специалности, които често си приличат с досегашните съществуващи, стига се до прием на пето и шесто класиране само и само, за да се запълни бройката необходима, за да се получи пълно финансиране. При тази ситуация в българското висше образование наблюдаваме една парадоксална картина – всеки абитуриент става висшист в български ВУЗ, а няма достатъчно квалифицирани кадри на пазара на труда.

Финансирането по брой студенти води напълване на университетските зали със студенти, които за тях следването е заради дипломата, а не толкова за самото образование, за които да си възпитаник на определен ВУЗ не повод за гордост, а по – скоро за подигравка по повод техния прием (най – често с оценка среден, през септември).

Качеството, а не количеството е условието, по което университетите трябва да получават финансиране. Качеството трябва да се определя на база реализирани се завършили висшисти на пазара на труда по конкретна специалност, финансирането на

българските висши учебни заведения не трябва да се прави „на входа“ когато хиляди студентите влизат за обучение, а „на изхода“, когато се наблюдава колко от тях са наистина успешни. Чрез този процес не само ще се редуцира приема на студенти в университетите, но и ще се повиши качеството на образование с цел успешна реализация на бъдещите висшисти, с оглед на бъдещето финансиране на заведението.

Рейтинговата система за оценка ВУЗ - овете в България или така наречената акредитация на университетите. Структурата, занимаващата се с дейностите по акредитация в България е Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА). Основната цел на агенцията е да стимулират висшите учебни заведения да развиват потенциала си, да повишават и поддържат качеството на предлаганото образование. Агенцията използва специално изработена критериална система, описваща всички пунктове, по които се оценява един университет.

Разбира се едно подобно външно оценяване на висшите училища би спомогнало за определянето на неговото финансиране. Но не би трябвало да се взема като единствен показател за определяне качеството на образование.

Тезата, която изложих очертава основните проблеми в българското висше образование и съответните по мое мнение възможни решения. Стъпка по стъпка тези реформи биха могли да повишат качеството на българското образование и да дадат възможност на българските висшисти да бъдат конкурентоспособни, както у нас, така и в Европа.